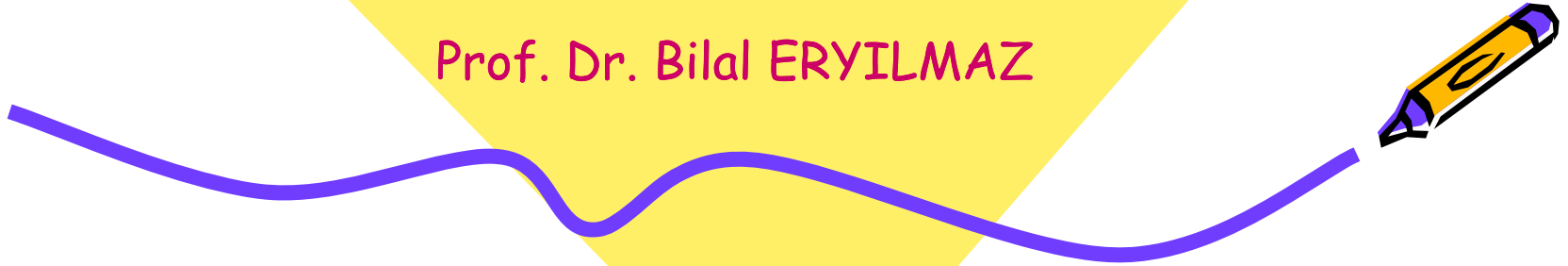

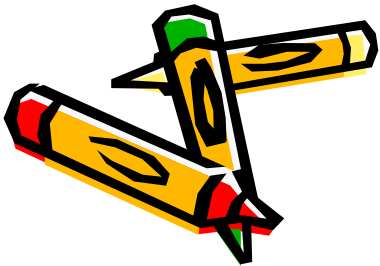
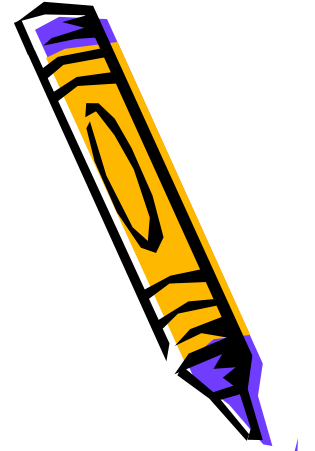
KAMU ETİĞİ VE ETİK LİDERLİK

Prof. Dr. Bilal ERYILMAZ

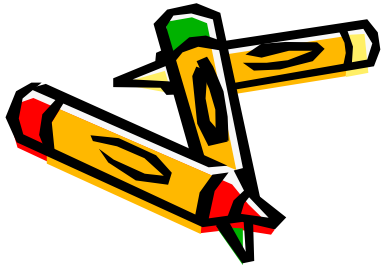
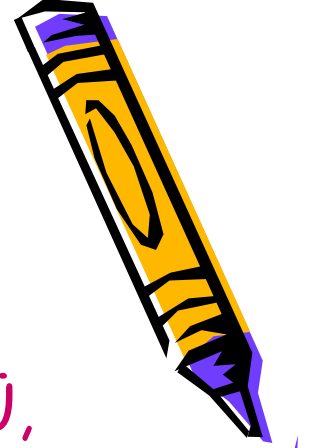
BAŞLARKEN...

- o Tarihçi Arnold Toynbee, tüm tarihi şu formülle özetler:
- o Meydan okumalar (challenges): Karşılaşılan sorunlar
- o Verilen cevaplar (responses): Üretilen Çözümler
- o Uygarlık, her türlü meydan okumalara karşı verilen sağlam cevaplarla inşa edilir.

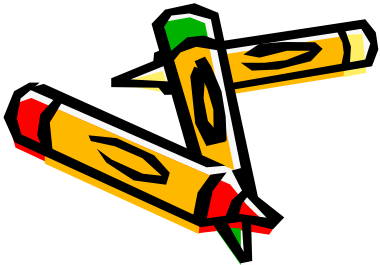
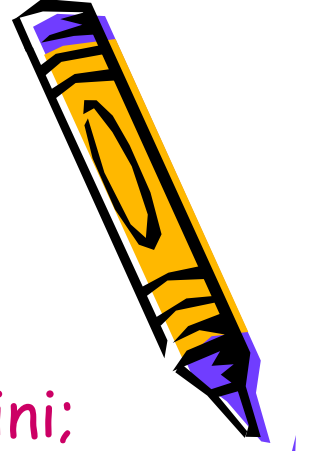
ETİK-AHLAK

- o ETİK (ethos), GENEL ANLAMıyla İYİ-KÖTÜ, DOĞRU-YANLIŞ İLE İLGİLİ DEĞERLER, İLKELER VE KURALLAR DEMEKİR.
- o ETİK, AHLAKIN TEMELLERİNİ İNCELEYEN FELSEFENİN BİR DALIDIR.
- o ETİK, AHLAK İLKELERİNİN TÜMÜDÜR.
- o ETİK, MESLEK AHLAKI, İLKELERİ VE KURALLARIDIR.
- o ETİK DEĞERLER VE İLKELER, DAHA EVRENSEL BİR NİTELİK GÖSTERİR.

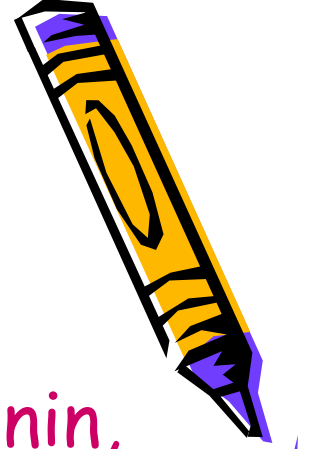

ETİK-HUKUK

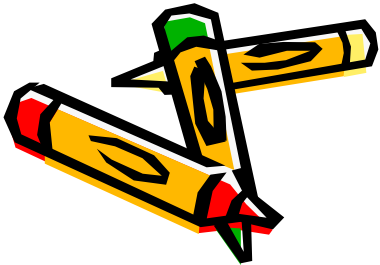
- HUKUK, yasalar çerçevesinde ne yapılabileceğini;
- ETİK ise, ne yapılması gerektiğini belirtir.
- Hukuk, etik denizinde yüzer, **BÜYÜK ÖLÇÜDE ETİĞE DAYANIR.**
- Hukukun amacı, adaleti gerçekleştirmektir.
- Etiğin amacı, iyiye ve doğruya ulaşmaktır.
- Hukuk kuralları, dışa dönüktür, yazılıdır, resmidir-devlet tarafından oluşturulur, yaptırımı vardır.

KAMU YÖNETİMİNDE ETİK

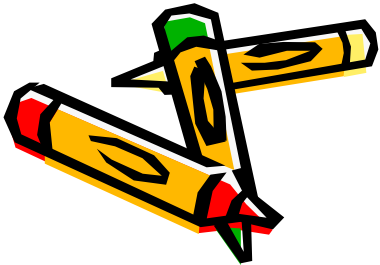
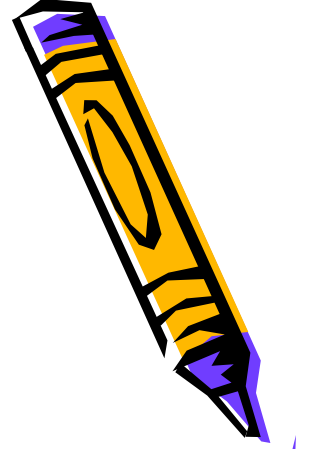

- o Kamu yönetiminde etik, kamu görevlilerinin, karar alırken ve kamu hizmetlerini yürütürken uymaları gereken tarafsızlık, dürüstlük, adalet, saydamlık ve hesap verebilirlik gibi bir takım ahlaki değerler ve ilkeler bütününe denir.
- o Bu değer ve ilkeleri benimseyen, karar ve işlemlerinde uygulayan yönetime, ETİK YÖNETİM denir.

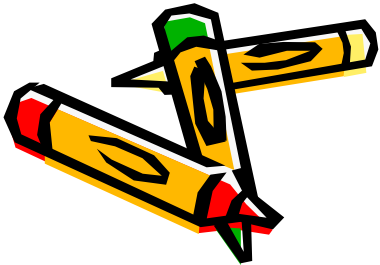
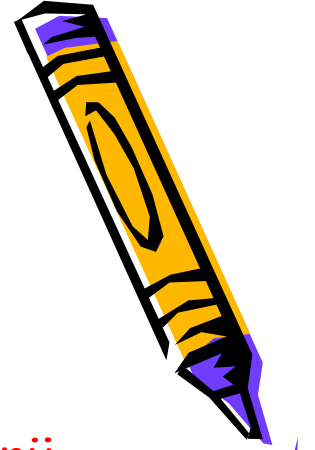
YOZLAŞMA VE ETİK

- o Yozlaşma, yasalara ve hizmet standartlarına uymamanın yanında, etik ilkelere uymamayı da iŐeren bir kavramdır.
- o Siyaset, yönetim ve yargı, hem kurum olarak hem de aktörler olarak bütün ülkelerde güven kaybıyla karşı karşıya bulunmaktadır.

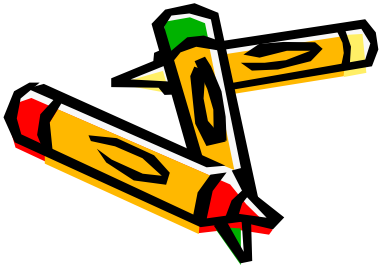
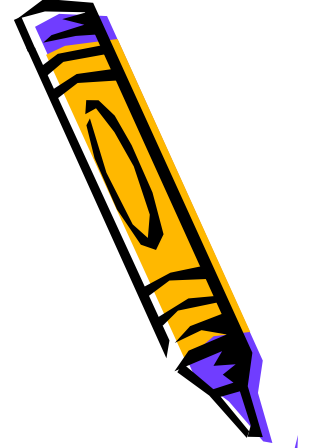
YÖNETİMDE YOZLAŞMA

- o Yozlaşma (corruption),bozulma, çürüme, kötüleşme, lekelenme, aslından uzaklaşma, saflığını veya dürüstlüğünü kaybetme anlamındadır.
- o Yönetimde yozlaşma, kamu görevlilerinin gerek kendi inisiyatifleriyle gerekse hizmetten yararlananların teşvikiyle etik davranış ilkelerini ve hukuku ihlal edecek şekilde, özel çıkar, tercih, prestij veya belirli bir grubun çıkarı için kamusal gücü kullanarak ortaya koydukları her türlü davranış ve yöntemdir.
- o Yozlaşma; siyasi partiler, seçilmişler, kamu görevlileri, çıkar ve baskı grupları ile seçmenler arasındaki ilişkilerde ortaya çıkar.

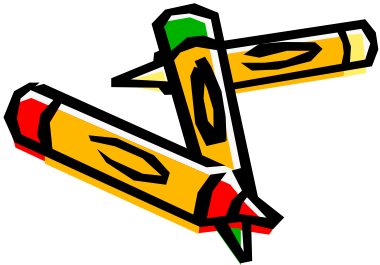
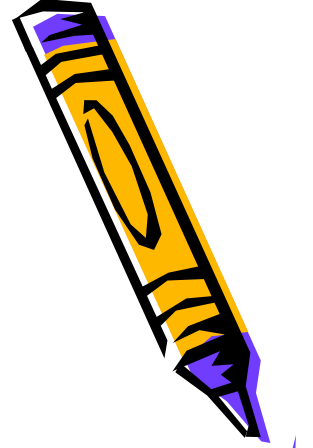
YÖNETSEL YOZLAŞMA BİÇİMLERİ

- o Adam kayırmacılığı
 1. Akraba, eş-dost kayırmacılığı (Nepotizm), hemşehricilik,
 2. Siyasal kayırmacılık (siyasal patronaj)
- o Hizmet kayırmacılığı
- o Lobicilik
- o Aracılar yoluyla işlerin yürütülmesi
- o Rant kollama ve vurgunculuk
- o Rüşvet ve irtikap; zimmet ve ihtilas
- o Hediye alma
- o Verimsizlik, etkinsizlik, israf
- o Yetersiz hazırlanma,
- o Sorumluluktan kaçma/sorumluluğu yayma
- o Değişime gönülsüzlük/direnç

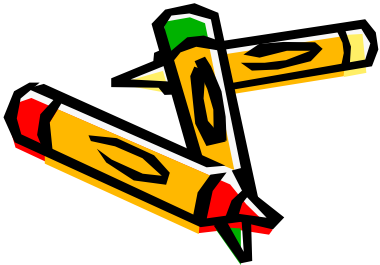
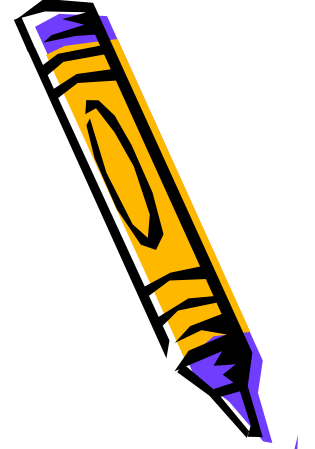
YOZLAŞMANIN SONUÇLARI

- o Yönetime karşı güven krizi, yabancılaşma ve meşruiyet sorunu.
- o Verimsizlik, israf, mali kriz, hizmetlerin pahalılaşması, gelir dağılımında bozulma; etkinsizlik.
- o Kamu görevlilerin liyakatsizliği.
- o Etik değerlerin itibardan düşmesi.
- o Sosyal dokunun zayıflaması.
- o Yozlaşma, ekonomik gelişmeyi, demokrasiyi, hukuk devletini zayıflatır.

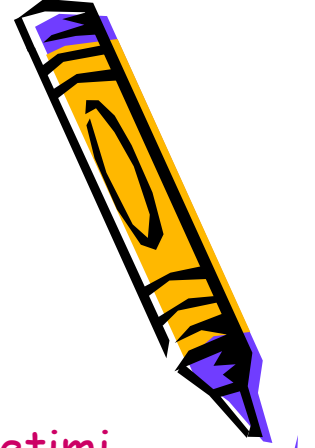

ETİK TEMEL

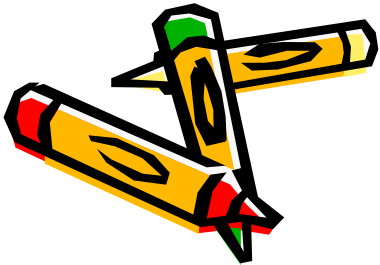
- o Artık toplum/birey-devlet ilişkileri, eskiden olduğu gibi, baskı ve yönlendirme esasına göre tek taraflı olarak kurulmuyor.
- o Bu ilişkilerin kalıcı ve sağlıklı olabilmesi için, belirli bir etik temele dayalı olarak karşılıklı GÜVEN esasına göre yeniden kurulması gerekiyor.
- o ETİK, TOPLUMUN DEVLET YÖNETİMİNDEN BEKLENTİLERİDİR.

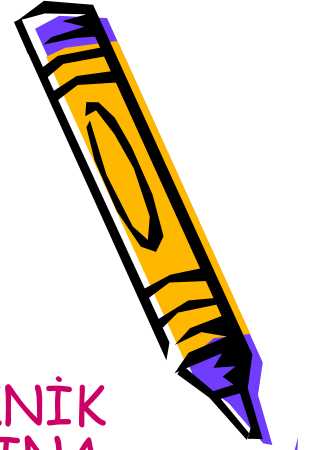
KAMU HİZMETİ VE ETİK

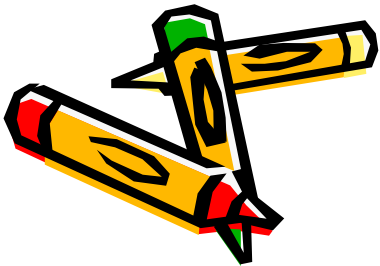
- Kamu hizmeti, kamu yararına yönelik olarak ya doğrudan kamu kurumları tarafından ya da kamu kurumlarının denetimi ve gözetimi altında özel kişilerce yürütülen/sunulan ortak nitelikteki mal ve hizmetlerden meydana gelir.
- Kamu hizmetinin,
- "kamu yararı",
- "kamu finansmanı",
- "kamunun denetimi ve gözetimi"
- gibi unsurları, onu yürüten kamu görevlilerinin, karar alırken ve görevlerini yaparken daha dikkatli davranmalarını zorunlu hale getirmektedir.
- Kamu görevlilerini diğerlerinden ayıran en önemli faktör, kamu yararını esas alan ve halka karşı sorumluluk taşıyan demokratik bir idarede çalışıyor olmalarıdır.

ETİK BOŞLUK-MEYDAN OKUMA

- o ÇOĞU KEZ TOPLUMLARDA, EKONOMİK, FİZİKİ, TEKNİK VE SİYASAL ALANDAKİ DEĞİŞİMİN HIZLI OLMASINA KARŞILIK, ETİK DEĞERLERİN VE DAVRANIŞLARIN PARALEL GELİŞTİRİLEMESİNDEN KAYNAKLANAN BİR BOŞLUK YAŞANIR VEYA MEVCUT DEĞERLERE VE YAPILARA KARŞI BİR MEYDAN OKUMA ORTAYA ÇIKAR.
- o TOPLUMSAL YAPIDAKİ GELENEKSEL DEĞERLERİN VE ANLAYIŞLARIN ÇÖZÜLMESİNİN DAHA KOLAY, ÇÖZÜLEN BU DEĞERLERİN YERİNE YENİ DEĞER VE DAVRANIŞLARIN KONULMASININ ZAMANA VE BÜYÜK ÇABALARA BAĞLI OLDUĞU GERÇEĞİ UNUTULMAMALIDIR.

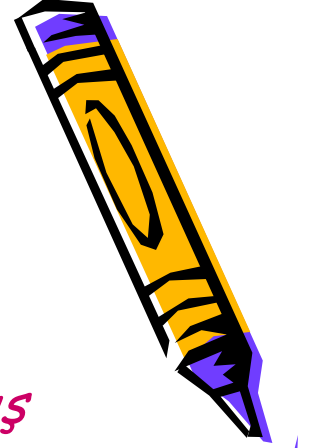

KAMU ETİĞİNİ İNŞA ETMEK

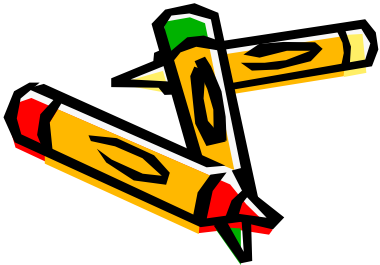
- o GÜNÜMÜZDE KAMU ETİĞİNİN YENİDEN İNŞA EDİLMESİ GEREKİYOR.
- o YALNIZCA OTORİTE/BÜROKRASI MERKEZLİ BİR KAMU ETİĞİ ANLAYIŞI YERİNE,
- o TOPLUM/BİREY VE KAMU HİZMETİ ODAKLI BİR KAMU ETİĞİ ANLAYIŞI GELİŞİYOR.
- o ETİK, İNSANİ DEĞERLERE VURGU YAPIYOR.

ETİĞE BAĞLI KURUM KÜLTÜRÜ

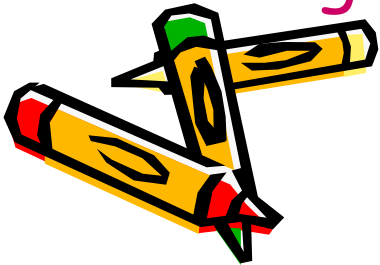
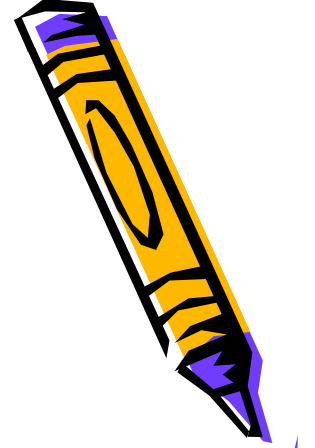

- *Bütün ülkelerde etik düzenlemelerin amacı, etik davranış ilkelerine bağlı/saygılı bir kurum oluşturmaktır. Etik davranış ilkelerine bağlı bir kurumdan söz edebilmek için şu üç unsurun varlığı önemlidir. Bunlar;*
- Kurumdaki kararların etik davranış ilkelerine uygun olarak alınması: **ETİK KARAR**
- Üst düzeyde kurumsal etik sorumluluk ve dürüstlük içinde faaliyetlerin yürütülmesi: **ETİĞE DAYALI UYGULAMA**
- Halkın güvenini kazanmış etik uygulamaların mevcudiyetidir: **HALKIN GÜVENİ KAZANMAK**

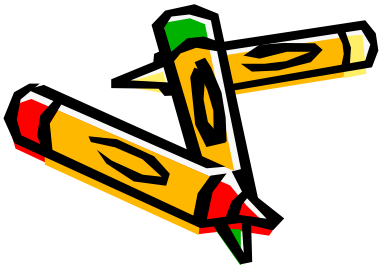
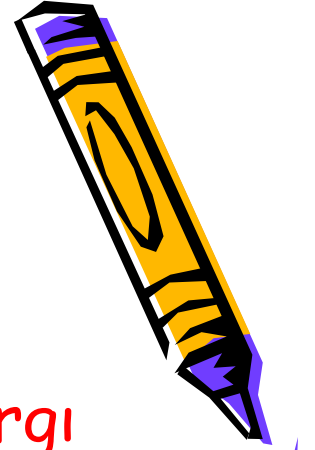
KAMU YÖNETİMİNDE DEĞİŞİM

- o KAMU HİZMETİ ANLAYIŞINDA DEĞİŞİM
- o Verimlilik, etkinlik, kalite ve tutumluluk, sürekli gelişim, hizmet standartları
- o SORUMLULUK ANLAYIŞINDA DEĞİŞİM
- o Hesap verebilirlik, saydamlık, katılımcılık (yönetişim), halkın memnuniyeti, öngörülebilirlik, sonuç odaklılık, misyona bağlılık

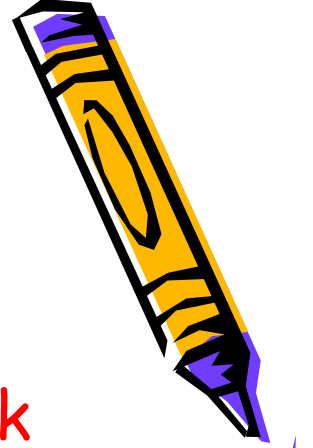
YOZLAŞMAYA KARŞI ETİK-1

- o Yozlaşmaya karşı, siyasi ve idari denetim, yargı denetimi, ombudsman denetimi, kamuoyunun denetimi, saydamlık, performans denetimi, etik değerlerin geliştirilmesi, yöntemleri birlikte uygulanmaya çalışılmaktadır.
- o Toplum veya devlet bizden etik davranmamızı istediği için mi etiği önemsiyoruz?
- o Yoksa etik davranmak, kişinin kendisi olması, kendinin efendisi olması mıdır?

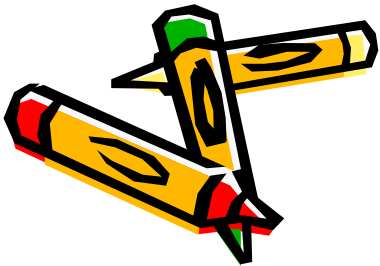
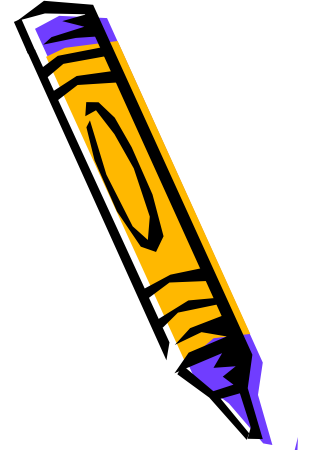
YOZLAŞMAYA KARŞI ETİK-2

- o Etik anlayışa dayalı bir yönetim tasavvuru çok eskilere dayanır.
- o Farabi'nin ERDEMLİ ŞEHİR kurgusunu hatırlayalım.
- o Selçuklu ve Osmanlılarda Ahlak kanunu (adalet), Divan-ı mezalim, adaletname, fütüvvetname geleneği.
- o "Mülk küfürle devam edebilir, fakat zulümle devam edemez", SİYASETNAME, Nizam'ül Mülk.

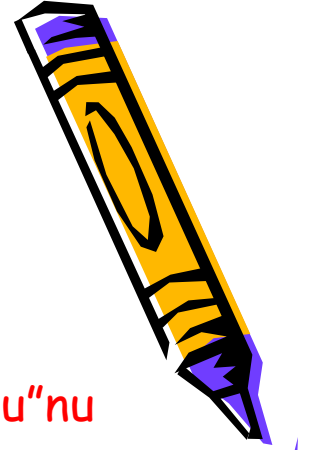

ETİĞİN ÖNEM KAZANMASI-1

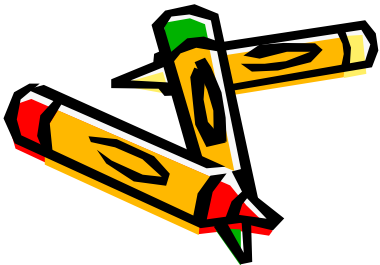
- o 1970'lerin sonu ve 1980'lerde kamu yönetiminde ve siyasette etik düzenleme ve mekanizmalar oluşturulmaya başlandı.
- o Birleşmiş Milletler, 1996 yılında Yolsuzluğa Karşı Eylem Planı çerçevesinde, Kamu Görevlilerinin Etik Kuralları konusunda üye ülkelere tavsiye kararı yayınladı.

ETİĞİN ÖNEM KAZANMASI-2

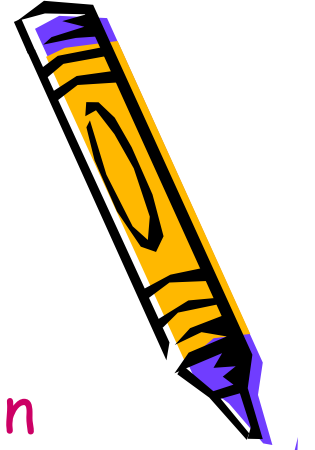

- ❑ Avrupa Konseyi, 1999 yılında "Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu"nu (Group of States Against Corruption-GRECO) oluşturdu. GRECO'nun temel amacı, üye devletlerin yolsuzlukla ilgili mücadele sistemlerini izlemek ve gerektiğinde bu yolda kapasitelerinin artırılmasına yardımcı olmaktır.
- ❑ Türkiye, 1 Ocak 2004 tarihinden beri GRECO'nun üyesidir.
- ❑ Avrupa Konseyi, etik davranış ilkelerinin ne ölçüde yerine getirilip getirilmediğini gözleme ve değerlendirme görevini de GRECO'ya verdi.
- ❑ Avrupa Konseyi, 2000 yılında, kamu görevlilerine yönelik etik kurallar konulmasının ve bu konuda halkın duyarlılığının geliştirilmesinin yolsuzluklarla mücadelede önemli bir araç olduğunu belirterek, "Kamu Görevlileri İçin Model Etik Davranış Kodu" yayınladı ve üye ülkelere tavsiye etti.

ETİĞİN ÖNEM KAZANMASI-3

- o Mayıs 1993 yılında kurulan Merkezi Almanya'nın Berlin kentinde olan Uluslar Arası Saydamlık Örgütü (Transparency International), her yıl düzenli olarak yolsuzluk algılama endeksi yayınlamaktadır.
- o Bu örgütün 2008 yılı için yayınladığı yolsuzluk algılama endeksinde Türkiye, 180 ülke içinde 58. sırada yer almıştır.
- o Türkiye'nin notu: 2002-3.2; 2007-4.1; 2008-4.6
- o Türkiye Dünya sıralamasında 17. büyük ekonomiye sahiptir.

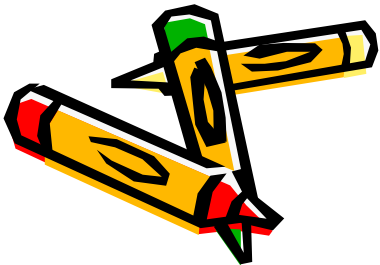
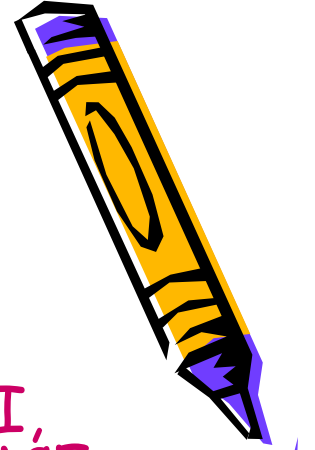
ETİK SORUNLARA NASIL YAKLAŞMALIYIZ-I

- o BİRİNCİ OLARAK, ÖNCE SORUNUN KENDİ İÇİMİZDE DE OLDUĞUNU KABUL ETMEMİZ GEREKİYOR.
- o SORUNUN TAMEMEN KENDİ DIŞIMIZDA OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORSAK, SORUN, O DÜŞÜNCENİN BİZZAT KENDİSİDİR.

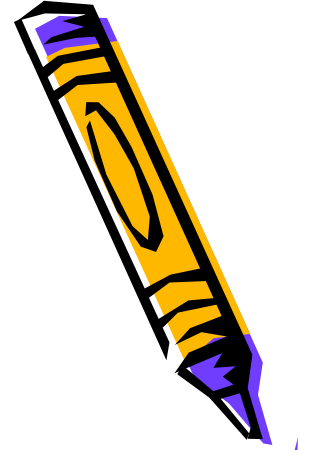
ETİK SORUNLARA NASIL YAKLAŞMALIYIZ-II

- o İKİNCİ OLARAK, MEVCUT SORUNLARIMIZI, ONLARI YARATTIĞIMIZ ZAMANKİ DÜŞÜNCE VE YÖNTEMLERLE ÇÖZEMEYİZ.
- o YAPTIĞIMIZI AYNEN SÜRDÜRÜRSEK, ALDIGIMIZ SONUÇLAR HEP AYNI KALIR.
- o "AYNI ŞEYLERİ YAPMAYA DEVAM EDİP, DEĞİŞİK SONUÇLAR BEKLEMEK" sağlıklı bir yaklaşım değildir.
- o ÜÇÜNCÜ OLARAK, SİSTEMİ İYİLEŞTİRMEK ve İNSAN KAYNAKLARINI EĞİTİMLE GELİŞTİRMEK.

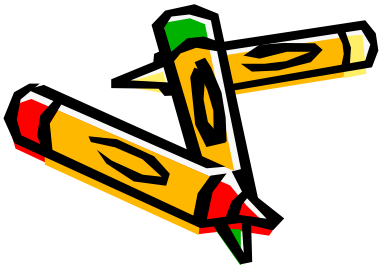
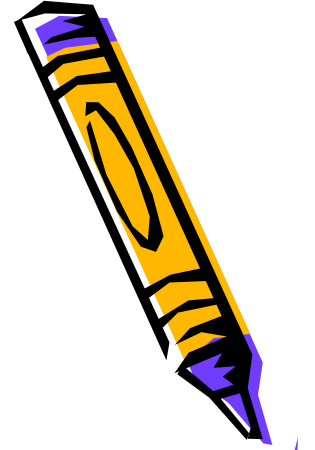
ÖNCE LİDERLİK, SONRA YÖNETİCİLİK

- o Liderlik, doğru işleri yapmak/yaptırmaktır.
- o Yönetim, işleri doğru yapmaktır.
- o Liderlik, kurum üzerinde işleyen bir fonksiyondur:
 - ✓ Kurumun güçlenmesi için dış temasların geliştirilmesi (YÖNETİŞİM),
 - ✓ Belirlenen temel ilke, değer, vizyon ve misyona bağlı olarak kurumsal gelişmenin sağlanması ve yönlendirilmesi,
 - ✓ İç sürtüşmelerin ortadan kaldırılması,
 - ✓ Kurumsal kapasitenin, insan kaynaklarının geliştirilmesi, moral-motivasyonların artırılması ve çalışanlara rehberlik yapılması.

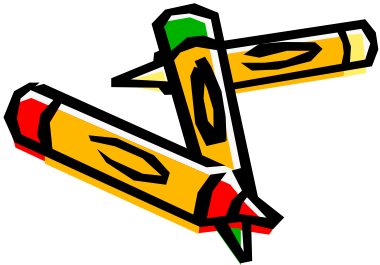
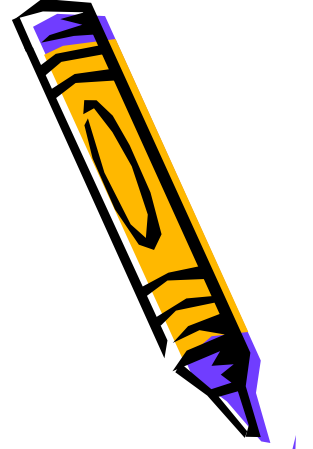
HİZMET İÇİ EĞİTİM

- o MESLEKİ YETERLİLİK EĞİTİMİ
- o VİZYON/DÜŞÜNCE EĞİTİMİ
- o DEĞERLER VE İLKELER EĞİTİMİ: Etik eğitimi
- o Bu üç unsur, çalışanları bir bütün haline getirir. Hayat, parçaların bir araya gelerek sinerji oluşturmasıyla gelişir.

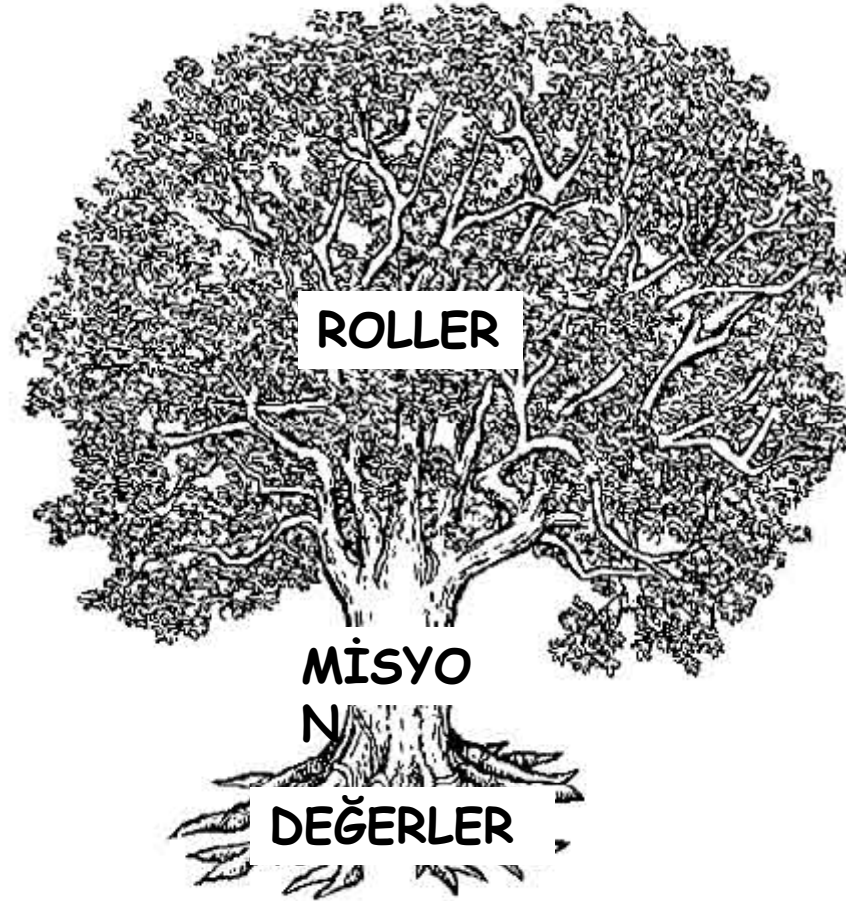
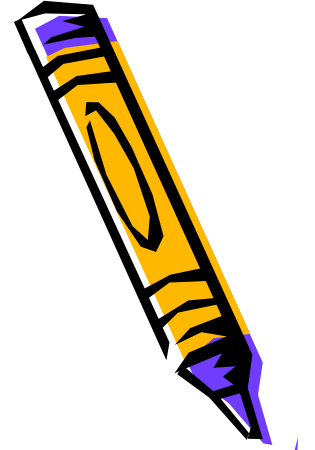

KÖKLER, GÖVDE VE DALLAR

- o KAMU YÖNETİMİNDE DEĞERLER, MİSYON VE ROLLER ARASINDA ANLAMLI BİR BÜTÜNLÜĞÜ NASIL KURABİLİRİZ?
- o BUNLARI BİR AĞACIN BÜTÜNÜNÜ OLUŞTURAN UNSURLARA (KÖKLER, GÖVDE VE DALLARA) BENZETEBİLİRİZ.

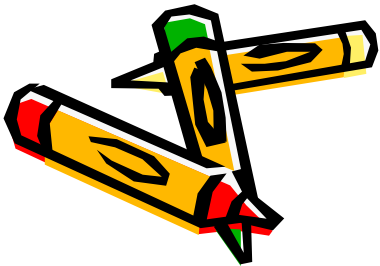
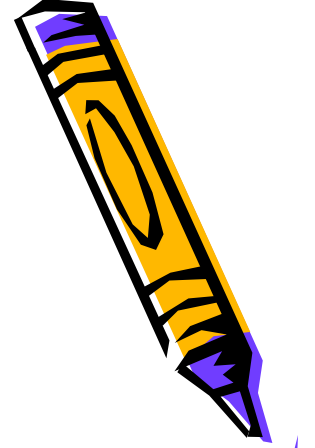

DEĞERLER, MİSYON VE ROLLER

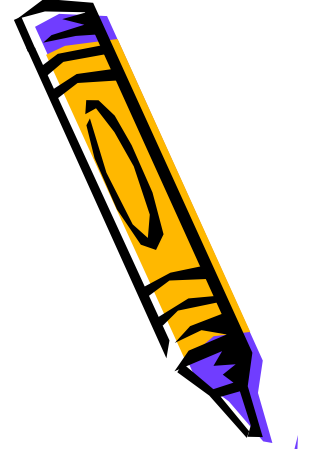
BÜTÜNLÜK

- o VİZYONA BAĞLILIK, ÇALIŞANLARIN ROLLERİNE ENERJİ VE TUTKU AŞILAR.
- ✓ Vizyon olmazsa, değerlere ve mesleki liyakate sahip olmak, yetersiz kalır.
- ✓ Ancak, değerlere sahip olmayan bir vizyon ise Hitler yaratabilir, yozlaşmaya neden olabilir.
- o DEĞERLERDEN VE MİSYONDAN KOPUK ROLLER, EKONOMİK GÜVENLİKTEN VEYA STATÜYÜ KORUMAKTAN BAŞKA HIÇ BİR ANLAMI OLMAYAN BİR İŞ ROLÜNE DÖNÜŞÜR.
- o Bir roldeki başarı, diğer bir roldeki başarısızlığa/yozaşmaya gerekçe olamaz.

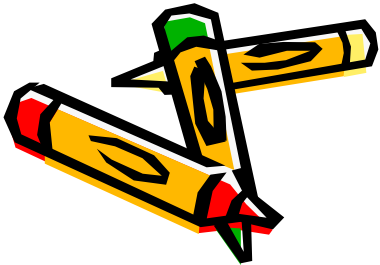
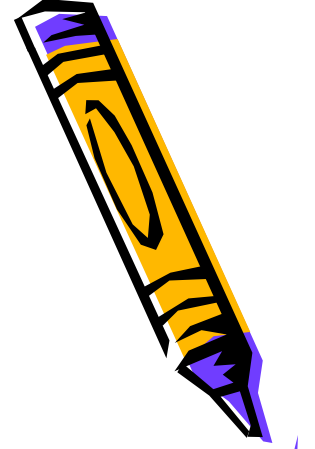
ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

- o Kamu Hizmeti bilinci
- o Halka hizmet bilinci
- o Hizmet standartlarına uyma
- o Amaç ve misyona bağlılık
- o Dürüstlük ve tarafsızlık
- o Saygınlık ve güven
- o Nezaket ve saygı
- o Yetkili makamlara bildirim
- o Çıkar çatışmasından kaçınma
- o Yetkilerin kötüye kullanılmaması
- o Hediye alma yasağı
- o İsraftan kaçınma
- o Gerçek dışı beyandan kaçınma
- o Bilgi verme ve saydamlık
- o Yöneticilerin sorumluluğu
- o Mal bildiriminde bulunma
- o Eski kamu görevlilerine imtiyazsız muamele
- o Ayrımcılık yapmama
- o Yasalara uyma

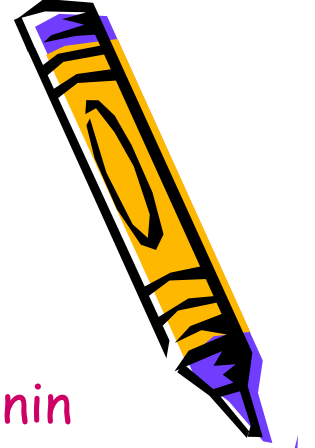

KAMU HİZMETİ BİLİNCİ

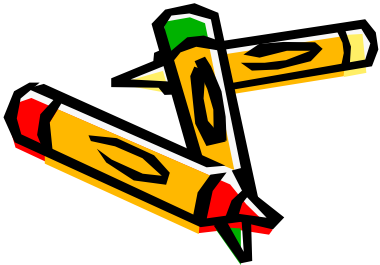
- o KAMU GÖREVLİLERİ, KAMU HİZMETLERİNİN YERİNE GETİRİLMESİNDE; SÜREKLİ GELİŞİMİ, KATILIMCILIĞI, SAYDAMLIĞI, TARAFSIZLIĞI, DÜRÜSTLÜĞÜ, KAMU YARARINI GÖZETMEYİ, HESAP VEREBİLİRLİĞİ, ÖNGÖRÜLEBİLİRLİĞİ, HİZMETTE YERİNDENLİĞİ VE BEYANA GÜVENİ ESAS ALIRLAR (Mad.5).

ETİK SÖZLEŞMESİ

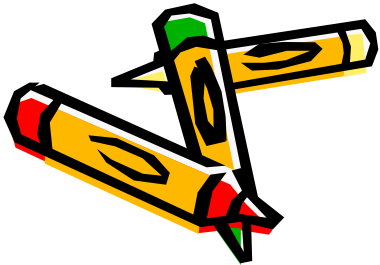
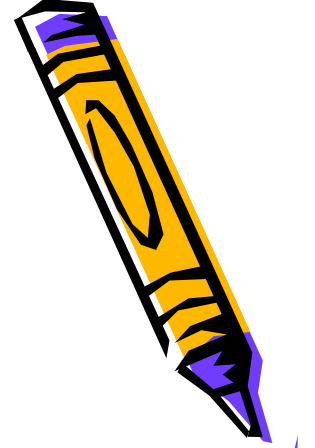

- Yedi maddeden oluşan Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesinin ilk iki maddesi şöyledir:
- " Kamu hizmetinin her türlü özel çıkarın üzerinde olduğu ve kamu görevlisinin halkın hizmetinde bulunduğu bilinç ve anlayışıyla;
- - Halkın günlük yaşamını kolaylaştırmak, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak, hizmet kalitesini yükseltmek ve toplumun memnuniyetini artırmak için çalışmayı,
- - Görevimi insan haklarına saygı, saydamlık, katılımcılık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi...taahhüt ederim."

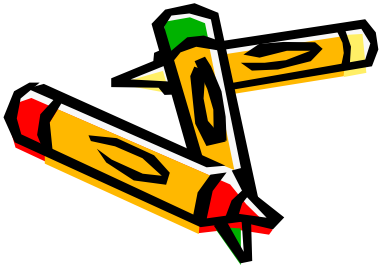
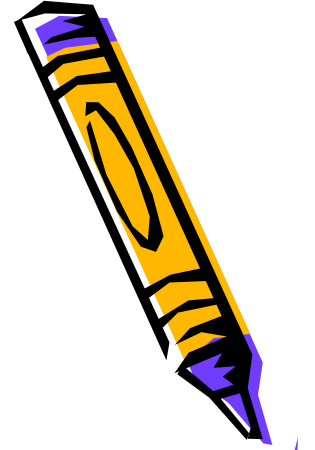
ETİK ALTYAPISI-I

- o Siyasi ve Bürokratik İradenin Mevcudiyeti
- o Uygulanabilir Etik Davranış Kurallarının Mevcudiyeti ve Kalitesi
- o Etik ile ilgili Yönetim, Denetim ve Koordinasyonu Sağlayan Merkezi Düzeyde Kurumsal Yapı
- o Kamuoyu ve sivil toplumun katılımı, hassasiyeti ve denetimi

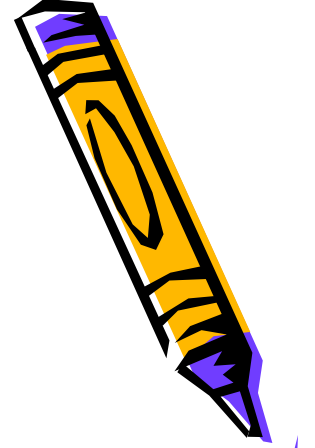
ETİK ALTYAPISI-II

- o Etkin Hesap Verme mekanizmaları
- o Saydam Bir Yönetim
- o Etik ile ilgili Mesleki Sosyalleştirme Mekanizmaları ve Programları: Etik Eğitimi ve Bilinci
- o Kamu Hizmeti Koşulları
- o Toplumda genel adalet algılaması

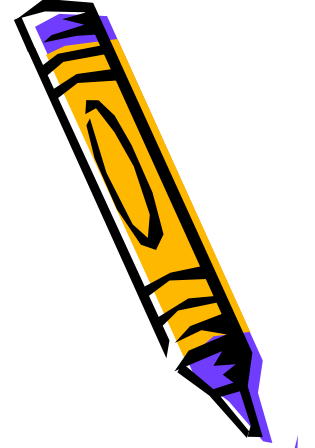
ETIKLE İLGİLİ KURUMSAL VE HUKUKİ ÇERÇEVE

- o 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kur.Hak.Kanun(25.05.2004)
- o Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri Yönetmeliği(13 Nisan 2005).
- o 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu,
- o 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu(247-266),
- o 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu.

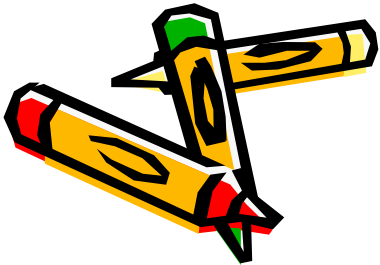
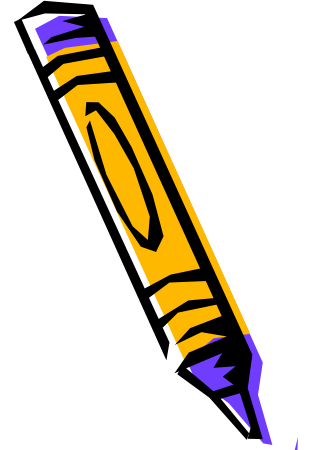
ETİK KURULUNUN GÖREVİ/YETKİSİ

- o Etik davranış ilkelerini belirlemek,
- o Hediye alma yasağının kapsamını belirlemek,
- o Etik Davranış ilkelerinin ihlali halinde re'sen veya başvurular üzerine gerekli inceleme ve araştırmayı yapmak,
- o Kamuda etik kültürünü yerleştirmek üzere çalışmalar yapmak/yaptırmak ve bu konuda yapılacak çalışmalara destek olmak,

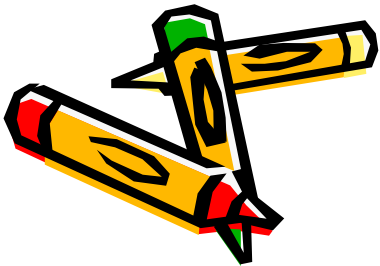
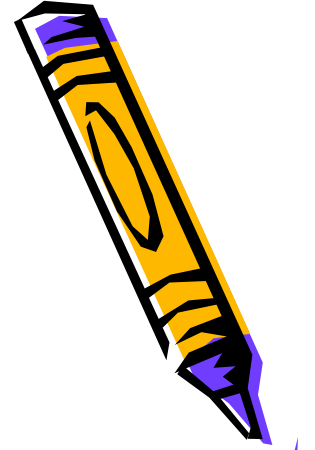
ETİK KURULUN YETKİ ALANI DIŐINDAKİLER

- o CUMHURBAŐKANI
- o TBMM ÜYELERİ
- o BAKANLAR KURULU ÜYELERİ
- o TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ
- o YARGI MENSUPLARI
- o ÜNİVERSİTELER

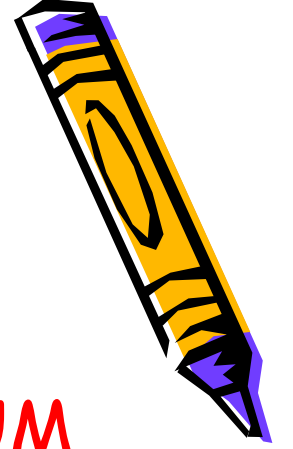
YETKİ ALANINDAKİ GÖREVLİLER

- o EN AZ GENEL MÜDÜR VEYA
- o EŞİTİ SEVİYEDEKİ KAMU GÖREVLİLERİ (Genel Müdür-Müsteşar),
- o KİMLERİN GENEL MÜDÜR EŞİTİ SAYILACAĞI KURUL TARAFINDAN BELİRLENİR.

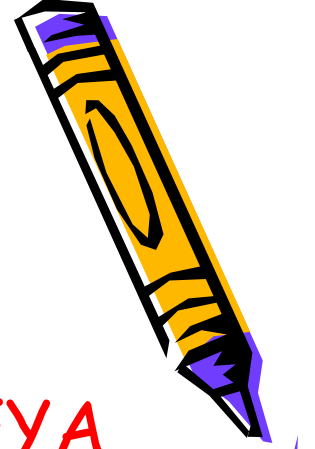
BİLGİ VE BELGE İSTENMESİ

- o BAKANLIKLAR VE DİĞER KAMU KURUM VE KURULUŞLARI, KURULUN BAŞVURU KONUSU İLE İLGİLİ OLARAK İSTEDİĞİ BİLGİ VE BELGELERİ VERMEK ZORUNDADIRLAR.
- o KURUL, BU KANUNUN KAPSAMINDAKİ KURULUŞLARDAN VE ÖZEL KURULUŞLARDAN İLGİLİ TEMSİLCİLERİ ÇAĞIRIP BİLGİ ALMA YETKİSİNE SAHİPTİR.

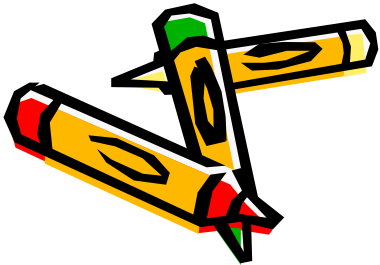
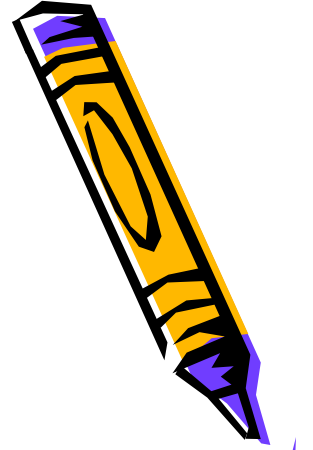
YAPTIRIM

- o KURUL, BAŞVURUYA KONU İŞLEM VEYA EYLEMİ GERÇEKLEŞTİREN KAMU GÖREVLİSİNİN, ETİK DAVRANIŞ İLKELERİNE AYKIRI İŞLEM VEYA EYLEMİ OLDUĞUNU TESPİT ETMESİ VE BU KARARIN KESİNLEŞMESİ HALİNDE, BU DURUMU BAŞBAKANLIK, KURUL KARARI OLARAK RESMİ GAZETE ARACILIĞIYLA KAMUOYUNA DUYURUR.

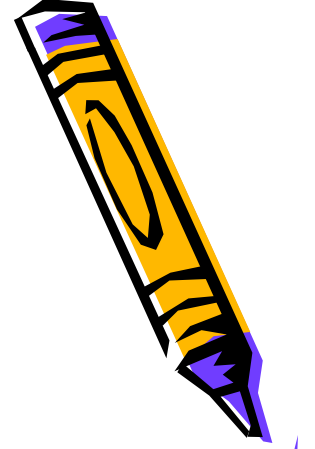

BITİRİRKEN...

- o DÜŞÜNCELERİMİZ NE İSE,
HAYATIMIZ DA ODUR.
- o HAYATINIZI DEĞİŞTİRMEK
İSTİYORSANIZ, ÖNCE
DÜŞÜNCELERİNİZİ DEĞİŞTİRİN.

TEŐEKKÜRLER VE BAŐARILAR...

BİLAL ERYILMAZ

